

ДОГОВОР

ПОМЕЃУ МАКЕДОНСКАТА ВЛАДА И УНГАРСКАТА ВЛАДА

ЗА ПРОМОВИРАЊЕ И РЕЦИПРОЧНА ЗАШТИТА НА ИНВЕСТИЦИИ

Македонската Влада и Унгарската Влада (понатаму во текстот именувани како "Договорни страни"),

Со желба да ја интензивираат економската соработката со цел взаемна корист за обете држави,

Согледувајќи дека меѓународниот договор за поттикнување и заштита на инвестиции ќе води кон стимулација на бизнис иницијативата и ќе го зголеми просперитетот на обете Договорни страни;

Се договорија за следното:

Член 1

Дефиниции

За целите на овој Договор:

1. Терминот "инвестиција" се однесува на секаков вид на средства инвестирани во врска со економски активности, од страна на инвеститор од едната Договорна страна на територијата на другата Договорна страна во согласност со законите и одредбите на последнава и ќе вклучува, посебно, но не и исклучиво:

(а) подвижен и недвижен имот како и сите други права на сопственост ин рем како на пример хипотеки, залог и слични права;

(б) акции, удели или обврзници од претпријатија или било каква друга форма на учество во претпријатие;

(в) парични побарувања или било какви други услуги кои имаат економска вредност поврзана со инвестиции;

(г) права на интелектуална сопственост, вклучувајќи авторски права, трговски марки, патенти, индустриски дизајн, технички процеси, трговски тајни, трговски имиња поврзани со инвестиции, како и кноњ-хоњ и гоод њилл;

(д) секое право кое произлегува од закон или друг договор како и секакви други лиценци и дозволи кои се во согласност со законот, вклучувајќи концесии за истражување, вадење, обработка или експлоатирање природни извори.

Секаква промена на формата во која средствата се инвестирани нема да влијае на нивниот карактер како инвестиција под услов тие промени да се вршени во согласност со законите и одредбите на Договорната страна на чија територија се извршени инвестициите.

2. Терминот "инвеститор" ќе значи секое физичко лице или правно лице кое инвестира на територијата на другата Договорна страна:

(a) терминот вфизичко лице ќе значи секое физичко лице кое има националност од било која од двете Договорни страни во согласност со нивните закони.

(б) терминот "правно лице" ќе значи во однос на:

(i) Македонија, секое правно лице формирано или создадено согласно македонските закони, кое има и свое седиште на територијата на Македонија.

(ii) Унгарија, секој ентитет создаден или формиран во согласност со унгарските закони и според истите признаен како правно лице, кое има и свое седиште на територијата на Унгарија. Овој термин исто така вклучува збир на лица кои немаат правен легитимитет, но се сметаат како претпријатие според унгарските закони.

3. Терминот "приход" ќе значи износи кои се остваруваат од инвестициите, посебно, иако не исклучиво, вклучуваат профит, камата, капитална добивка, дивиденди, надоместоци за авторски права или хонорари.

4. Терминот "територија" ќе значи:

(a) Во однос на Македонија, нејзината територија, вклучувајќи го копното, водените површини и воздушниот простор над кои државата, за која станува збор, ги применува во согласност со меѓународното право, правата за суверенитет или надлежноста над тие области;

(б) Во однос на Унгарија, кога е применета во географска смисла, територијата на Унгарија.

5. Терминот "слободно конвертибилна валута" значи конвертибилна валута која широко се применува за плаќање при меѓународни трансакции и со која се тргува во голем обем на главните светски девизни пазари.

Член 2

Промовирање и заштита на инвестициите

1. Секоја Договорна Страна ќе ги поттикнува инвеститорите на другата Договорна страна да вршат инвестиции (инвестирања) на нејзината

територија и ќе ги прифаќа таквите инвестиции во согласност со своите закони и регулативи.

2. На инвестициите и приходот на инвеститорите од секоја од Договорните страни, во секое време ќе им биде овозможен фер, рамноправен и не-дискриминирачки третман и ќе уживаат целосна заштита и безбедност на територијата на другата Договорна страна.

Член 3

Национален третман и третман на најповластена нација

1. Секоја Договорна страна треба на нејзина територија да овозможи на инвестициите и приходите на инвеститорите од другата Договорна страна третман кој не е помалку поволен од оној кој им го овозможува на инвестициите и приходите на нејзините сопствени инвеститори или инвестициите и приходите на инвеститорите на било која трета држава, доколку последниов е поповолен.

2. Секоја Договорна страна треба на нејзина територија да им овозможи на инвеститорите од другата Договорна страна, што го подразбира управувањето, одржувањето, употребата, уживањето или расположливоста со нивните инвестиции, третман кој е фер и рамноправен и не е помалку поволен од оној што го овозможува на своите сопствени инвеститори или инвеститорите на било која трета држава, доколку последниов е поповолен.

3. Одредбите од став 1 и 2 од овој Член не треба да се применуваат со цел да се обврзе едната Договорна страна да ја зголеми бенефицијата на инвеститорите од другата Договорна страна од било кој третман, повластеност или привилегија која може да биде зголемена од првата Договорна страна врз база на:

(а) било која спогодба на царински сојузи или спогодби на зони за слободна трговија, монетарни сојузи или слични меѓународни договори кои водат до такви сојузи или други форми на регионална соработка, во кои и двете Договорни страни се или може да станат член;

(б) било кој меѓународен договор или спогодба кој целосно или главо се однесува на оданочување;

(в) било која милтилатерална спогодба за инвестиции, на која и двете Договорни страни се или може да станат член.

Член 4

Надоместок за загуби

Кога инвестициите направени од инвеститори од двете Договорни страни трпат загуби кои се должат на војна, вооружен конфликт, услови на вонредна национална состојба, бунт, востание, немири или слични настани на територијата на другата Договорна страна, на истите треба да

им се овозможи третман од другата Договорна страна, во однос на враќање, обесштетување, надоместок или друго порамнување на долгови, кој не е помалку поволен од оној што другата Договорна страна им го овозможува на нејзините сопствени инвеститори или на инвеститорите од било која трета држава, доколку последниот е поволен.

Член 5

Експропријација

1. Инвестициите на инвеститорите од двете Договорни страни не треба да бидат предмет на национализација, експропријација или да бидат предмет на мерки кои имаат ефект еднаков на национализација или експропријација (понатаму во текстот: експропријација) на територијата на другата Договорна страна, освен за јавен интерес. Експропријацијата треба да се извршува според соодветниот законски процес, на недискриминаторска база и треба да биде придружено со одредби за плаќање навремен, адекватен и ефективен надоместок. Таквиот надоместок ќе биде во висина на износот на пазарната вредност на експроприраната инвестиција непосредно пред отуѓувањето или пред отуѓувањето да стане достапно на јавноста. Надоместокот ќе донесе камата пресметана според годишна ЛИБОР стапка, која ќе се применува од денот на експропријацијата до денот на плаќањето. Без разлика кога се појавуваат, надоместокот и каматите треба да се плаќаат без задоцнување и треба да бидат ефективно остварливи и лесно преносливи, во слободно конвертибилна валута.

2. Засегнатиот инвеститор ќе има право неговист случај и проценката на неговата инвестиција да бидат точно прегледани од судски или друг независен орган од Договорната страна која ја врши експропријацијата во согласност со одредбите на овој Член.

Член 6

Трансфери

1. Договорните страни ќе дозволат слободни трансфери на плаќање поврзано со инвестициите и приходите. Трансферите ќе се прават во слободно конвертибилна валута, без ограничувања и претерани задоцнувања. Ваквите трансфери ќе вклучуваат, посебно, иако не исклучиво:

(а) капитални и дополнителни износи за одржување или зголемување на инвестицијата;

(б) профити, камати, дивиденди и други тековни приходи;

(в) средства за отплаќањето на заемите;

(г) надоместоци за авторски права или хонорари;

(д) приходи од продажба или ликвидација на инвестицијата;

(f) заработувачки на физички лица кои се предмет на законите и регулативите на Договорната страна каде се направени инвестициите;

(e) надоместок платен согласно со Членовите 4 и 5 од овој Договор.

2. За целите на овој Договор, девизниот курс ќе биде официјалниот девизен курс на денот на трансферот, доколку не е поинаку договорено.

Член 7

Суброгација

1. Ако едната Договорна страна или нејзина назначена агенција изврши плаќање на нејзините сопствени инвеститори под гаранција или осигурување кои се во согласност со инвестиции на територијата на другата Договорна страна, втората Договорна страна ќе го прифати следново:

(a) назначувањето според законот или во согласност со законските трансакции во таа земја, на секое право или барање од страна на инвеститорот во првата Договорна страна или нејзината назначена агенција, како и

(б) дека првата Договорна страна или нејзина назначена агенција е овластена врз основа на суброгација да ги извршува правата и да ги спроведува барањата од страна на тој инвеститор и ќе ги преземе обврските поврзани со инвестицијата.

2. Суброгираните права или барања кои се предмет на суброгација нема да ги надминат основните права и барања на инвеститорот.

Член 8

Решавање на инвестициони спорови помеѓу едната Договорна страна и инвеститор од другата Договорна страна

1. Во случај на спор помеѓу инвеститор од една Договорна страна и другата Договорна страна во врска со инвестирањето на територијата на другата Договорна страна, истиот ќе биде предмет на преговори помеѓу страните вклучени во спорот.

2. Ако во случај на спор помеѓу едната Договорна Страна и инвеститор на другата Договорна страна тој не се реши во рок од шест месеци, инвеститорот е овластен да го поднесе случајот до било која од следниве институции:

(a) надлежниот Суд на Договорната Страна на територијата каде е извршена инвестицијата; или

(б) Меѓународниот центар за решавање на инвестициони спорови (ИЦСИД), во согласност со одредбите на Конвенцијата за решавање на

инвестиционите спорови помеѓу држави и граѓани на други држави, отворена за потпишување во Вашингтон Д.Ц. на 18.03.1965 во случај двете Договорни страни да се членки на оваа Конвенција; или

(в) арбитер или меѓународен ад хок арбитражен суд, основан според Правилата за арбитража на Комисијата за Меѓународно трговско право на Обединетите Нации (УНЦИТРАЛ). Страните во спорот можат писмено да се договорот да ги модифицираат овие правила. Арбитражните решенија ќе бидат конечни и задолжителни за двете страни во спорот.

3. Во случај кога инвеститорот од едната Договорна Страна го има поднесено спорот до надлежен Суд на Договорната Страна на чија територијата инвестицијата е извршена или до меѓународна арбитража, ваквиот избор е конечен.

4. Арбитражната одлука односно пресудата ќе се донесе врз основа на :

- одредбите на овој Договор;

- националното право на Договорната Страна на чија територија инвестицијата е извршена, вклучувајќи ги правилата на судир на законите;

- правилата и општо прифатените начела на меѓународното право.

Член 9

Решавање на спорови помеѓу Договорните Страни

1. Спорови помеѓу Договорните Страни, кои се однесуваат на толкувањето или примената на овој Договор, ако е можно, ќе се решаваат преку консултации или преговори.

2. Ако притоа спорот не може да се реши во рок од шест месеци, тогаш, на барање на било која од Договорните страни, тој ќе биде доставен на Арбитражен Суд во согласност со одредбите од овој член.

3. Арбитражен Суд ќе се формира за секој индивидуален случај на следниов начин: Во рок од два месеци од датумот на прием на барањето за арбитража, секоја од Договорните Страни ќе именува по еден член на Судот. Потоа овие два члена ќе изберат државјанин од трета држава кој, со одобрение од двете Договорни Страни ќе биде назначен за Претседавач на Судот (понатаму во текстот: Претседавач). Претседавачот ќе биде назначен во рок од два месеци по именувањето од страна на другите два члена.

4. Ако во периодот опоределен во став 3 од овој Член не се извршат потребните именувања, може да се достави барање до Претседателот на Меѓународниот Суд на Правдата да ги изврши потребните именувања. Ако се случи да тој е државјанин на едната од двете Договорни Страни, или ако било како поинаку е спречен од извршување на наведената

функција, Потпретседателот ќе биде поканет да ги изврши именувањата. Ако се случи да и Потпретседателот е државјанин на било која од двете Договорни Страни или е поинаку спречен од вршењето на наведената функција, тогаш следниот по хиерархија член на Меѓународниот Суд на Правдата ќе биде поканет да ги изврши именувањата.

5. Арбитражниот Суд ги донесува своите решенија со мнозинство гласови. Таквото решение е задолжително за двете Договорни Страни. Секоја од Договорните Страни ќе го сноси трошокот на сопствениот арбитер и неговото застапување во арбитражната постапка; трошокот на Претседавачот, заедно со останатите трошоци, ќе бидат во подеднакви делови покриени од обете Договорни Страни. Арбитражниот Суд ќе ја определи својата сопствена постапка. Судот, сепак, може да реши поголем дел од трошоците да ги покрие едната од двете Договорни страни, и таквото решение ќе биде задолжително за двете Договорни страни.

Член 10

Примена на други правила и специјални обврски

1. Кога прашањето е истовремено предмет на овој Договор како и на друг меѓународен договор каде обете Договорни страни учествуваат, ништо од овој Договор нема да ги спречи било која од Договорните страни или од нивните инвеститори кои поседуваат инвестиции на територијата на другата Договорна страна од користење на оние одредби и правила кои се поповолни.

2. Ако третманот што едната Договорна страна треба да им го овозможи на инвеститорите од другата Договорна страна согласно нејзините закони и правила или други специфични одредби или договори склучени во согласност со нејзините закони и правила е поповолен од оној што истата требала да го обезбеди според овој Договор, тогаш ќе биде обезбеден поповолниот третман.

Член 11

Примена на Договорот

Договорот ќе се применува за инвестиции извршени на територијата на една од Договорните страни во согласност со нејзините закони, а од инвеститори од другата Договорна Страна, како пред, така и по влегувањето во сила на овој Договор, но нема да се применува на никаков спор кој се појавува во врска со инвестиција, ниту пак на било какво барање кое било решено пред нејзиното влегување во сила.

Член 12

Влегување во сила, времетраење и престанок

1. Договорните страни взаемно ќе се известат за тоа дека влегувањето во сила на овој Договор е во согласност со нивните уставни одредби. Овој Договор ќе стапи на сила на датумот на второто известување.

2. Овој Договор останува на сила за период од десет години, и ќе продолжи да важи потоа за сличен период или периоди, освен ако не е прекинат во согласност со став 3 од овој Член.

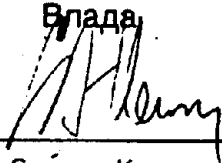
3. Секоја од Договорните страни може, со поднесување на едногодишно писмено известување до другата Договорна страна, да го прекине овој Договор на крајот на почетниот десетгодишен период или било кое време потоа.

4. Што се однесува до инвестиции извршени пред престанокот на овој Договор, одредбите од истиот ќе продолжат да важат за период од десет години од датата на престанокот.

Како сведоци на горенаведеното, долунаведените потписници ја потпишаа оваа Спогодба.

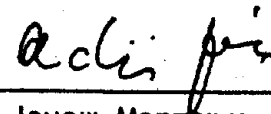
Подготвено во дупликат во Скопје, на 13 април 2001 на македонски, унгарски и англиски јазик, при што сите текстови се подеднакво автентични.

За Македонската
Влада

д-р Срѓан Керим

За Унгарската
Влада

Јанош Мартоњи

MEGÁLLAPODÁS

A MAGYAR KORMÁNY ÉS A MACEDÓN KORMÁNY KÖZÖTT A BERUHÁZÁSOK ÖSZTÖNZÉSÉRŐL ÉS KÖLCSÖNÖS VÉDELMEÉRŐL

A Magyar Kormány és a Macedón Kormány (a továbbiakban "Szerződő Felek"),

attól az óhajtól vezetve, hogy a gazdasági együttműködést mindkét ország javára erősítsék,

felismerve, hogy ezen beruházásoknak nemzetközi megállapodás alapján történő elősegítése és védelme hozzájárul az üzleti kezdeményezések ösztönzéséhez és fokozza mindkét Szerződő Fél gazdasági fellendülését,

megállapodtak a következőkben: